

Barcelona. I després hi ha d'haver una col·laboració entre els àmbits públic i privat, amb la reformulació de la llei del mecenatge, convèncer les empreses que és important invertir en cultura obtenint al mateix temps incentius fiscals.

—**S'ha plantejat algun tipus de presència institucional valenciana en un esdeveniment com Sant Jordi?**

—Aquest any, no, però es pot plantejar. A la Fira del Llibre de València hi ha la carpa "Llig", on hi ha l'editorial de la Generalitat Valenciana però també les editorials que no tenen la seua pròpia caseta. I a Bolonya i altres fires també es fa així. Es podria plantejar fer-ho a Catalunya.

—**El Pla Estratègic Cultural contempla, per a temes d'internacionalització, la col·laboració amb organismes com l'Institut Cervantes o l'Institut Ramon Llull. En aquest darrer cas no seria més fàcil integrar-s'hi, per guanyar fluïdesa?**

—Ho estem estudiant. Fins ara no hem fet el pas de parlar amb els nostres homòlegs de Catalunya, però és una cosa que hem de fer. És cert que és un tema que pot alçar polseguera, però hem de donar suport al màxim als autors i les editorials perquè així acabarem donant-ne també als lectors.

—**El cert és que hi ha autors i editorials valencians operant a Catalunya. Això no es pot perdre de vista.**

—No ho estem perdent de vista.

—**I pel que fa a la promoció interna, sense la ràdio i la televisió públiques tot això és més difícil.**

—Bé. Pense que tindrem una televisió pública de qualitat i en valencià i que faça costat als autors valencians. Però la televisió que hi havia no feia això. Enyorem el que no hem tingut, però ho tindrem. Quan tornarem a tindre mitjans públics seran de qualitat, amb voluntat de servei públic. I els programes culturals no s'emetran en horari de matinada. En tot cas -i torne a parlar com a autora- encara que tenim l'obligació d'apujar el nivell en tots els sentits, també hem de baixar un graó i pensar que la cultura no necessàriament ha de ser elitista. ●

**LAURA BORRÀS**

## «N'hi ha que llegeixen llibres d'autoajuda perquè no han descobert encara la poesia»

Laura Borràs (Barcelona, 1970) és la directora de la Institució de les Lletres Catalanes des de 2013. Analitza el moment de la literatura catalana, dels seus escriptors i del Sant Jordi.

*Entrevista de Àlex Milian  
Fotografia de Jordi Play*

**L**a crisi ha afectat la literatura catalana?

—És molt diferent si parlem de crisi de la creació o crisi de la producció. Lògicament, les indústries s'han vist afectades per la crisi. En canvi, els creadors, els que necessiten crear literatura, la creen. És veritat que han disminuït els ajuts públics, els quals també beneficien molts escriptors. Però la realitat és que els temps de crisi acostumen a ser extraordinàriament productius des de la perspectiva artística. Ha estat així tradicionalment i jo no diria que, si miréssim enrere i veiéssim la creació dels últims tres o quatre anys, podríem pensar que la crisi ha acabat afectant la qualitat dels llibres. Possiblement se n'han publicat menys, però tampoc diria que això és un problema perquè estem en un context d'hiperpublicació -es publiquen molts més títols dels que nosaltres podem llegir o digerir. De manera que potser també la crisi ha pogut tenir aquest efecte reorganitzador. L'aparició d'editorials més petites amb relació als grans grups editorials també fa que les polítiques de publicació siguin més ajustades a les necessitats reals -no de gran grup. Això crec que dona un element de racionalització interessant. No obstant, la crisi com abans se'n vagi...

—... millor, és clar. **La Institució dona ajuts a escriptors. El percentatge d'escriptors que poden viure de la literatura és més petit?**

—Això sí. Els nostres companys de l'Associació d'Escriptors en Llengua Catalana van fer una enquesta en la qual analitzaven el percentatge d'escriptors que podien dedicar-s'hi i viure de la literatu-

→ ra i aquest tant per cent és menor del que havia estat. Perquè no es paguen els avançaments que es pagaven abans i també perquè han disminuït els ajuts públics a la creació. De tota manera no ha estat mai fàcil poder viure íntegrament de la literatura. Han estat sempre uns quants només els que ho han pogut fer. El que ens demanen sempre els escriptors és temps. Aquest temps es compra en forma d'ajuts, perquè no hagin de fer altres feines i es puguin dedicar a crear literatura.

**—Com es vehiculen aquests ajuts?**

—La ILC té un programa d'ajuts que abasta des dels creadors —i per tant obra nova— fins ajuts a les edicions d'obres d'especial interès cultural —aquelles obres que entenem que seria molt difícil que veiessin la llum sense ajuda de l'administració. Després hi ha els ajuts a obres de traducció —tant per a traductors com per a editorials—; ajuts de recerca sobre obres, autors o períodes de la literatura catalana; i activitats que fomentin la difusió del coneixement dels autors i les obres. Estrictament, en el cas dels escriptors, serien ajuts a obres de creació nova. És el cas d'Albert Forns, que, a més, ha guanyat el premi Anagrama... És interessant veure que, després d'haver donat un ajut a una obra, aquesta obra rep reconeixements en forma de premis.

**—És a dir que, per exemple, en el cas d'aquests guanyadors del premi Anagrama, els ajuts els van donar abans?**

—Efectivament. Nosaltres veiem el text quan encara no és un llibre: quan encara és un projecte de novel·la o assaig o guió o projecte dramàtic. L'ajut els permetrà dedicar-s'hi i fer que el llibre sigui una realitat.

**—Fa cinc anys EL TEMPS va fer una portada —“De gran vull ser novel·lista”—, amb tota una fornada d'autors grans, la majoria dels quals jubilats. Les noves lleis tributàries, que els obliguen a tornar una part de la pensió equivalent al premi que han guanyat, posaran fi a aquest fenomen?**

—És un despropòsit. Sembla mentida que es pugui penalitzar un creador després d'haver cotitzat durant tota la seva vida laboral, pel fet que estigui escrivint llibres i que això encara pugui posar en joc la seva pensió —una pensió ja de per si esqualida. Com a cultura, seria fer-nos un harakiri espectacular renunciar a la creació dels nostres grans (en doble sentit), per qüestions tributàries. Després de veure tots els casos d'enginyeria fiscal que tothom té organitzats, que vagin a fixar-se en aquest cas... És, com sempre, penalitzar la cultura i no entendre què representa d'aportació al capital d'un país el fet que els seus creadors puguin crear sense cap mena de greuge o gravamen. Cal treballar perquè aquestes mesures deixin de ser una realitat.

**—Què farà la ILC?**



—S'han fet assessoraments. Les associacions d'escriptors són les que més estan fent en aquest sentit. Nosaltres treballem més per la visibilitat dels autors, la presència pública, el foment de l'estudi, etc. I les associacions funcionen més per vetllar pels drets dels escriptors. Més com si fossin un sindicat. Tenen el nostre suport i la nostra cooperació. De fet ens vam trobar algun cas a la ILC: autors que havien fet conferències sobre la seva obra a escoles o a biblioteques i van ser penalitzats per temes d'IVA i IRPF. Vam demanar a un gabinet jurídic un primer informe per saber de quina manera podíem protegir els nostres autors preservant aquest dret a parlar de les seves obres i a fer un benefici cultural per tothom.

**—Sense Sant Jordi les editorials i llibreries les passarien magres?**

—Sant Jordi és aquest punt d'eclosió. És una festa cívica: la gent surt al carrer; els llibres són els protagonistes; els escriptors tenen davant cues de gent que, per un dia, els valora i els reconeix. Però tota la gent que treballem al sector —tots els implicats: administracions, escriptors, editors i llibreters— diríem que no ens conformem només amb un dia. Els índexs de lectura ens diuen que ens hem anat acostant als índexs europeus. En aquest moment Catalunya té un índex de lectura d'un 65% i l'índex europeu està en un 67,5%. Tenim un camí cap a la millora i estem treballant en aquesta direcció. De tota manera,

